

Ball de gitanes

Santa Eulàlia de Ronçana

Ubicació

Comarca: Vallès Oriental
Lloc/Adreça: Santa Eulàlia de Ronçana

Coordenades:

Latitud: 41.65232
Longitud: 2.22919
UTM Est (X): 435817
UTM Nord (Y): 4611462

Classificació

Número de fitxa 08248 - 167
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Música i dansa
Estil / època: Contemporani
Segle XIX-XXI
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Obert
Ús actual: Lúdic
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de Santa Eulàlia de Ronçana. Ctra de la Sagrera, 3.
Autoria de la fitxa Marta Lloret Blackburn - Antequem S.L.
Data de registre de la fitxa: dt., 03/05/2011 - 02:00

Descripció

El ball de gitanes és una dansa popular amb molta tradició a Santa Eulàlia. Es balla durant les festivitats més destacades que es celebren a la població, com és la Festa Major i l'aplec de Sant Simple. També assisteixen a les nombroses trobades arreu del territori. Els nois van vestits amb faixa i espadenyes, mentre que les noies porten vestits de colors vistosos. El ball consta de les quatre peces principals: la Catxutxa, la

Contradansa, la Jota i el Xotis. La Catxutxa és l'entrada del ball, en la que els dansaires fan el punt dels balancers fent una trena entre sí. La Contradansa es balla en fileres que es trenquen en fer les eixides. La Jota és un ball ràpid amb ritme de vals-jota. El Xotis té una part muda, en què l'únic so és el repic de les castanyoles.

Història

La primera referència documental que tenim del ball de gitanes a Santa Eulàlia és de l'any 1884. El folklorista Joan Amades explica una particularitat del ball de gitanes que tradicionalment es ballava a Santa Eulàlia. En aquesta, en el transcurs de la dansa, s'hi feia una representació en què un dels diablots es veia afectat per un sobtat mal de ventre i moria entre gemecs. Els altres diablots miraven de reanimar-lo a través de tot tipus de mitjans: la utilització d'una paella amb sutge amb el qual li untaven la cara; la introducció d'una clistera dins dels camals dels pantalons i el remullaven; etc. Al final, els diablots estiraven la corda que li penjava (que s'havia introduït abans de la representació), simulant que la mort s'havia produït per la solitària. Finalment, aconseguien ressucitar el diabló, que s'aixecava esbojarrat fent plantofades als diables que l'envoltaven.

Bibliografia

AMADES, J. (1997). Danses de la terra: música i dansa tradicional a les comarques de Barcelona. Vol. I. Tarragona: El Mèdol.

Enllaços d'interès:

<http://balldegitanes.santaeulaliaroncana.cat>

